

Η ΕΛΛΑΣ ΠΡΟ ΤΟΥ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ.

Έκτασις. 65,000 τετραγ. χίλιοι.
ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΣ. Χρεωκοπημένη.

Πληθυσμός. 2,632,000.
ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΣ. Έξουτελισμένη.

Η ΕΛΛΑΣ ΤΗΣ ΣΗΜΕΡΟΝ.

Έκτασις. 185,000 τετραγ. χίλιοι.
Εσωτερικώς. Πλουσιωτάτη.

Πληθυσμός. 8,000,000.
Εξωτερικώς. Τετμημένη.

Η ΕΛΛΑΣ ΤΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ.

Του Βενιζέλου κυβερνήτοτος

τουτέ' έστι δια του συστήματος
της εργασίας, εννομίας, προόδου
και προνοίας προς εξασφάλισιν των
μεγάλων αγαθών της Πατρίδος.

Έκτασις, πληθυσμός,
εσωτερική Ανάπτυξις και
εξωτερική δύναμις ως και
επί των χρόνων του **μεγάλου**
Αλεξάνδρου.

Άνευ του Βενιζέλου

τουτέ' έστι δια της επανόδου εις το παλαιόν
σύστημα της καθυστερήσεως των δημοσίων
χρεών, η κάλλιον ειπείν, της μη εκπληρώσεως
των χρεών μας προς το δημόσιον, της αποστο-
δρομήσεως δια της θεοληθρίας και άλληλο-
διαφορίας του ρουσφετιού.

Έκτασις, πληθυσμός, εσωτερική και
εξωτερική κατάστασις εν τη συνδύκωτάτη
περιπτώσει και επικεισετάτη κρίσει των προ-
στατίδων δυνάμεων ως και **πρό του 1912.**

Και τώρα ενθυμηθήτι, Αναγνώστα, το περί του διναίου Άρτιστείδου λεγόμενον
„Δεν υποφέρω να τον άκούω ένομαζόμενον Δίκαιον" το της σημερινής: „Θέλει και
το λύκο χορτάτο και την προβατίν' άκέραια" και μη λησύνει, ότι την μέν
29 Μαΐου 1453 έφεραν η Διαίρεσις, την δε 25 Μαρτίου 1821 η Όμόνοια και
— — — των φρονιμών — — — δέλιγα.

Άπόσπασμα εν των Άγώνων Γ. Α. Αναγνωστοπούλου εν Λειψία.

ΤΩ ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Ἐκ γάμου μὲν ἠμφιφανοῦς, ἀλλ' ἀρετῶν σπανίων
 Τοῦ Σπαρτιάτου καὶ Κρητός, ἐν μέσῳ τῶν κινδύνων,
 Μὲ πνεῦμα Ῥαδαμάνθυος καὶ Λεωνίδα σθένος,
 Τὴν εὐγλωττίαν Νέστορος, ταχύτητ' Ἀχιλλέως,
 Μεσσίας τοῦ Ἑλληνισμοῦ γεννήθης, ὡς κι' ὄ φέρεις,
 Τὸ ὄνομα, 'που σῶδωκαν, δηλοῖ τὸ Ἐλευθέρης.
 Ὡς ἄλλοτε ὁ Ἡρακλῆς τοὺς σταύλους τοῦ Αὔγειου,
 Τὸ φαῖλον ἀπεμάκρυνες ἐκ τοῦ Πανελληνίου
 Καὶ μὲ τὸ εὐγενὲς αὐτοῦ καὶ ὑγιὲς στοιχείον
 Νέας ζωῆς ἀνδρῶν τὸ νηπιαγωγείον.
 Ἐντὸς μικροῦ τὰ νήπια ἐγένοντο Τιτᾶνες,
 Ἐπολλαπλασιάσθησαν, ἐγένιναν μυριάδες,
 Κι' ὡς βουληφόρος μετ' αὐτῶν, συνεργατῶν ἀξίον,
 Πρὸς τὸ ἀρχαῖον ὀδηγεῖς τὸ σκάφος μεγαλεῖον.
 Μετὰ τὸ τέλος παρευθὺς τοῦ τρομεροῦ ἀγῶνος
 Εἰς Παρισίους ἔφθασες, ὅπου ἐκ πάντων μόνος,
 Ἐνῶ ὁ εἷς ἐπὶ μακρὸν, βραχὺν δ' ὁ ἄλλος χρόνον
 Ἀναφυγὴν ἐζήτησαν ἐκ τῶν μεγάλων πόνων,
 Μόνος ἐσὺ παρέμεινες ἐκ τῶν ἀπεσταλμένων
 Ὡς τὸν τόπον, 'που ἐκρίνετο πάσης τῆς γῆς τὸ μέλλον,
 Διὰ νὰ ἦσαι πάντοτε παρὼν κι' ἐπ' εὐκαιρίᾳ
 Ἐθνικῆ ἀρπάξης τι γιὰ τὴ γλυκεῖα πατρίδα,
 Ὡς πῆρες καὶ πολλὰ κι' οὐχὶ ὡς ἐπαιτῶν κι' ἐλέφ,
 Ἄλλ' ἔθνους ἰσχυροῦ ἀγὸς καὶ ἀπαιτῶν δικαίω.

Ἡμεῖς οἱ ἔξω Ἕλληνας, μακρὰν ἀπὸ τῆς ζάλῃ
 τῶν τῆς πολιτικῆς παθῶν, πικρότερον τὸ γάλι
 τοῦ ἔθνους ἡσθάνομεθα, 'που μᾶς τὸ ὑπενθυμίζαν
 'σε κάθε δευτερόλεπτο οἱ ξένοι, 'που μᾶς βρίζαν
 „Σιγάτε σῆς, ἀνάξιοι κλεινῶν προγόνων γόνου,
 Ἐπαίται, ψεύται, φθονεροί, δειλοὶ καὶ χρεωκόποι.“
 Γι' αὐτὸ λοιπὸν καὶ 'ς τὴν χαρὰν τῆς προσφιλοῦς πατρίδος
 τοῦ λέοντος δικαίωμα ἔχομε ἡμεῖς μερίδος,
 Διότι ἀισθάνομεθα, ὅτι καὶ ἡμεῖς ἔμποροῦμε
 μ' ὄρθιαν τῶρα κεφαλὴν παντοῦ νὰ μεταβοῦμε,
 Κι' ὡς χαιρετῶμεν εὐγενῶς ν' ἀντιχαιρετηθῶμεν,
 τὴν γλῶσσάν μας τὴν μητρικὴν ἀφόβως ὁμιλοῦμε
 Κι' εὐχόμεθα 'ς τὸν ἴψιστον, ὅπως καὶ νῦν τῆς σφαίρας
 τῶν ἀπαισιῶν ἐργατῶν τῆς ἐθνικῆς μας λέπρας,
 τῆς συντριβίσης ὑπὸ τῶν ἐκ χάλυβδος ὀστῶν σου,
 Ὡς συντριβῆ, ὡς τανῦν, πᾶν ἔπλον τῶν ἐχθρῶν σου,
 τὴν πρόθεσιν ἔματαιωσε, ἡμέρας νὰ λαμβάνῃ,
 χρόνους ζωῆς ἀπὸ ἡμᾶς, τοὺς σοὺς δὲ νὰ αὐξάνῃ,
 Ὅπως τὸ κράτος, πῶκαμες μεγάλο πρὸς τὰ ἔξω,
 νὰ στερεώσῃς δυνηθῆς ἐξ ἴσου καὶ 'ς τὰ ἔσω,
 Ἐξαράσῃς κι' ἐποχὴν τοῦ Περικλέους φέρῃς,
 Ἥτις θὰ μνημονεύεται μὲ τὸνομα Ἐλευθέρης,
 Που ἡ Κωνσταντινούπολις καὶ ἡ Ἁγίασοφία
 Ἰδιαιτέρως θὰ τιμοῦν 'ς τὰ ἑαυτῶν ἀρχεῖα.
 Πινδάρου μοῦσαν ἤθελα ἀξίως νὰ σε ὑμνήσω
 καὶ τὴν φωνὴν τοῦ Στέντορος νὰ φθάσῃ ὅταν βοήσω
 Ἔως ἐκεῖ 'που ἡ κούνια σου ἡ βρεφικὴ σου ἦτο
 καὶ ν' ἀντιχῆσῃ πάλι ἐδῶ τῷ Βενιζέλος ζήτω.

ΜΕΓΙΣΤΗΣ ΕΥΓΝΩΜΟΣΥΝΗΣ ΕΛΑΧΙΣΤΟΝ ΤΟΔΕ
 ΤΕΚΜΗΡΙΟΝ

ΕΠΙ ΤΗΣ ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΙΔΗΣΕΙ, ΟΤΙ ΟΙ
ΣΥΜΜΑΧΟΙ ΚΑΤΕΛΑΒΟΝ ΤΗΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙ-
ΝΟΥΠΟΛΙΝ ΚΑΙ Ο ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΕΛΕΙΤΟΥΡ-
ΓΗΣΕΝ ΕΝ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣΟΦΙΑΙ

ΕΝ ΤΗΣ ΑΚΡΟΠΟΛΕΙ 21 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1918.

Ἀπαγγελλέν
καί

ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΥΚΑΙΡΙΑΙ ΤΗΣ ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ
ΤΗΣ 28 ΙΟΥΛΙΟΥ 1920

ΣΥΝΟΜΟΛΟΓΗΘΕΙΣΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ ΜΕΤΑΞΥ
ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΚΙΑΣ

ΕΝ ΤΗΣ ΑΚΡΟΠΟΛΕΙ ΤΗΣ 12 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1920.

Ἐπαναληθέν:

Ἦτο ἡ ἐνάτη καὶ εἰκοστὴ Μαΐου ἡμέρα τρίτη,
Που ἐπληξε τὸ ἔθνος μας βαρεῖα καταδίκη,
Που ἔρρευσεν ὡς ποταμὸς τὸ αἷμα τῶν ἀνδρείων,
Τῶν ἀσθενῶν, τῶν γυναικῶν, γερόντων καὶ παιδίων
Κεῖ αὐτοῦ τοῦ ἀτακράτους τ' ἀνδρείου Κωνσταντίνου,
Ὡς ἀπλουστάτου μαχητοῦ περὶντος καὶ ἐκεῖνου,
Τοῦ χίλια τετρακόσια πενήκοντα καὶ τρία,
Που τὴν Κωνσταντινούπολιν μᾶς ἤβραν τὰ θηρία.
Που κί' ἐν αὐτῷ τῷ ἱερῷ ναῷ τῆς Ἀγιασοφίας,

Χωρίς διάκρισιν τινα γενῶν καὶ ἡλικίας,
Κατέσφαξαν ἠτίμασαν καὶ χῶρον ἀχυρώνων
Ἐκάμαν τ' ἀριστούργημα τῆς τέχνης τῶν αἰώνων.
Που εἰς τὴν ἀνθρωπότητα οὐδὲν ἀξίων μείλας
Προσέφερον οἱ βάρβαροι Εὐρώπης καὶ Ἀσίας,
Ἄλλὰ παντοῦ πολιτισμὸν καὶ τέχνην κ' ἐπιστήμην,
Που ἤκμαζον, μετέβαλον εἰς ἐρειπίων ἴχνη.
Μόνοι δ' αὐτοὶ ἐκ τῶν λαῶν τοῦ κόσμου ἄλοκλήρου
Ἀνίδρυσαν τεμπελχανᾶ με κῦρος ἐπισήμου
Καὶ με τὸ παιδομαζώμα καὶ τ' ἄτιμο χαράτσι,
Ὅπου οὐδεὶς κατακτητῆς ἐτόλμησε νὰ εἰσπράξῃ,
Θελήσαν τὸν Ἑλληνισμὸν, ἔπου θέρμαινε τὰ στήθη
Τοῦ κόσμου κ' ἐξευγένιζε τὰ ἔθιμα καὶ ἦθη,
Που διαρκῶς ἐφώτιζε καὶ ἔδειχνε τὸν δρόμον
Ἐν μέσῳ τῆς διαφθορᾶς καὶ σιότους τῶν αἰώνων,
Νὰ πνίξουν καὶ ἠπειλήσαν, πλὴν πρὸς στιγμὴν, τὰς βάσεις
Νὰ θάψουν τοῦ πολιτισμοῦ τῆς οἰκουμένης πάσης.
Καὶ θὰ τὸ ἐπετύγγανον καὶ τῶν βαρβάρων Τούρκων
Θὰ γίνοντ' ὅλοι οἱ λαοὶ ἢ σκλάβ' ἢ τι τοιοῦτον,
Χωρὶς ἐγγύησιν ζωῆς, τιμῆς, περιουσίας,
Που θὰ ἦτο ἀνθρώπου ἢ ζωῆ μετὸν σκυλιοῦ ἀξίας.
Ἄλλὰ τὸ πῦρ τοῦ Ἑλληνισμοῦ δὲν ἦτο πῦρ ἐκ λίθου,
Ἡ ἄλλου ὕλικοῦ τῆς γῆς, ἀλλ' ἦτο πῦρ τοῦ κτίστου
Καὶ ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὴν καρδίᾳ τοῦ Ἑλληνοῦ ἐτέθη
Νὰ καίῃ ἀκατάπαυστα, γι' αὐτὸ δὲ καὶ ἀντέστη,
Κι' ὡς πρὶν τῶν Μήδων καὶ Περσῶν, Ἀράβων καὶ Ῥωμαίων,
Βουλγάρων, Σλαύων καὶ λοιπῶν δεινῶν ἐπιδρομέων,
Τῶν Τούρκων ἀνεχαίτισε τὸν νικηφόρον δρόμον
Καὶ ἐκ τῆς βαρβαρότητος διέσωσε τὸν κόσμον
Καὶ σὲ τοῦ εἴκοσι ἐνὸς μᾶς ἔφερε ἡμέρα,

Ήου βμνησαν κι' ανόψωσαν αί Μούσαι στον αλιέρα,
Ήου μυριάδων στόματα κατ' έτος θά ανοίγουν
Τό έργον σου τ' άθάνατον εκ νέου να λαμπρύνουν,
Ήου δέν έπίστευε κανείς των τότε μεγιστάνων
Είς την ανάστασιν ήμῶν και πτώσιν των τυράννων,
Διότι δέν ήσαν μακράν του τρομερού αιῶνος,
Ήου είς του Τούρκου τάνομα έτρεμ' ο κόσμος όλος,
Ήου την ήμέραν τρεις φορές τους κώδικας κτυπούσαν
Και τον των Τούρκων όλευρον με προσευχάς ζητούσαν,
Και σήμερα δ' αί Γερμανοί προσεύχονται στον Σαββαῶθ·
Aus der Türkennott erlöse uns der Herr, Herr unser Gott.
Οδδ' έξ αυτού του αριθμού των ευγενών εκείνων,
Γνωστών υπό τό όνομα στον κόσμον φιλελλήνων,
Διότι δέν εγνώριζον τό μυστικόν εκάστου,
Ήου είχε δωρηθή ήμιν υπό αυτού του Πλάστου,
Δι' ου και εκερδίσαμεν τον τρομερόν αγώνα,
Και δι' ου 'δέσωσ' ή πατρίς και θ' άρξη στον αιῶνα.
Ός πανταχού και ήμεις εδῶ σὺν γυναιξί και τέκνοις
Αναμνησθέντες εύλαβῶς τῆς εικοστῆς και πέμπτῆς
Μαρτίου, ήλθομεν για Σε', νέα μεγάλ' ήμέρα,
Νά βμνήσωμ' ως διάδοχον του ένδόξου εικοσιένα,
Ήου αν δέν υπήρξ' ανώτερον κι' αυτού του Μαραθῶνος,
Όμως υπήρξ' άντάξιον αυτού αναμφιβόλως,
Διότ' ή πρώτη τουφεκιά, που έστειλε στον Άδην
Τον πρώτον των τυράννων μας εξύπνησε τον Άρην,
Όστις εδῶρησεν ήμιν εν μέρας τῆς πατρίδος,
Ός ολανει προπύργιον κρηπίδα τῆς ελπίδος,
Ήου από τῆς αλώσεως μέχρι των ήμερῶν μας
Τά στήθ' ήμῶν και των λοιπῶν τῆς δούλης αδελφῶν μας
Θερμαίνει, και προς πλήρωσιν του εθνικού όνειρου

Ἔπεσαν τόσοι θύματα τοῦ ἐχθρικοῦ σιδήρου.
Καὶ ποῦς ἔμποροῦσε ἀριθμὸν θυμάτων νὰ μετρήσῃ,
Ποῦ μέχρι τῆς πληρώσεως ὁ Χάρων θάπαιτῆσθαι.
Ἀνυπομόνως ἄρσενες στὸ βέμμα τοῦ αἰῶνος
Τοῦ παρελθόντος, πρόδοον τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος,
Καὶ ὅτε στὰ νενήγχευτὰ ἐπανελήφθη πάλι
Πρὸς πληρωσιν τῶν ἐθνικῶν ἰδεωδῶν ἢ πάλλῃ,
Ἐπὶ χαρᾶς ἐσκίρτησες καὶ σὺ μετὰ τοῦ ἔθνους,
Πιστεύσασα, πως ἐμελλον οἱ στεναγμοὶ τοῦ γένους,
Αἱ ἀτιμώσεις δεσποινῶν, ἐκβιασμοὶ παρθένων,
Μέχρι ἐμβρύων αἱ σφαγαὶ σπαραχθεῖσθαι μητέρων,
Παντὸς τιμίου κ' ἀγαθοῦ ἡ ἀρπαγὴ ἐν γένει,
Ποῦ εἶχε τὸ ἀλύτρωτον τὸ γένος νὰ ὑπομένῃ,
Διὰ παντὸς ν' ἀφανισθοῦν μαζί με τὰ θηρία
Κ' ἀναστηθῇ ἡ ποθητὴ ἡμῶν ἐλευθερία.
Ἐπίστευσες, ὡς ἔπιστευσε τὸ ἔσω κ' ἔξω ἔθνος,
Πλὴν μετεβλήθη δυστυχῶς χαρὰ κ' ἐλπίς εἰς πένθος,
Γιὰτ' ἔλλειπεῖς πολιτικοὶ ἀρίστης πολιτείας
Τὴν πίστιν δὲν δικαίωσαν λαοῦ καὶ βασιλείας,
Ὅστις κ' εὐθύναις ζήτησε, καὶ μάλιστα με αἶμα,
Τῆς ἡττῆς καὶ τοῦ αἰσχούς μας ἀδίκως ἀπ' τὸ στέμμα,
Γιατὶ ὁσάκις ὑπουργοὺς ἐκρήμνισε τὸ στέμμα,
Ἀνύψωσεν ὁ ἄωρος λαὸς με πᾶσμα κ' αἶμα.
Κ' ἔτσι παρῆλθ' ἀνωφελῶς χρόνος σχεδὸν αἰῶνος,
Ποῦ τὸ βουσφέτι ἔφαγε τοὺς μάγους τοῦ ἀγῶνος.
Εἶπον' κανεῖς δὲν ἔπταισι, πτωχοὶ καὶ ἀφεντάδες
Τὸν πόλεμον δὲν ἤθελον, πλὴν μόνον φωνακλάδες,
Ὁ Κουτσαβάκης Ἀθηνῶν κ' ὁ ἀπένταρος Βαρῶνος,
Οἱ Παυσανίαι κ' ἄεργοι τοῦ κήπου τοῦ κλαυθμῶνος.
Καὶ δὲν εὐρέθη ὡ ἄντροπή! Ἐν μέτρον τελεσφόρον;

Θές πόλεμον; Ὀρκίστε τον καὶ στὴν γραμμὴν συνόρων.
Δὲν θές; εἰς τὸν κατάλογον καὶ στὴν ἐφημερίδα.
Καὶ οὕτω θὰ ἀπῆλλαντον τοῦ αἵματός τὴν πατρίδα.
Καὶ Σέ, πατρὶς ἀγαπητή, 'που ἔκλιναν τὸ γόνυ
Τόσων αἰώνων καὶ φυλῶν ἐχθροὶ ἐν τῷ ἀγῶνι,
'Που εἰς τὴν χαρὰν καὶ λύπην σου συγκαίρουσι καὶ συγκαλοῦσι
Τοῦ κόσμου ὅλου οἱ εὐγενεῖς, 'που μετὰ σοῦ συνδέουσι,
'Ὁ ἔρωσι καὶ ὁ θαυμασμός ἐξ ὅλης τῆς καρδίας,
Δὲ ἄς αὐτοῖς προσέφερες μητρὸς ὑπηρεσίας,
'Ὁ Τοῦρκος θὰ σὲ 'σέβεται ὡς πρὶν καὶ θὰ 'φοβεῖτο,
Καὶ δὲν θὰ σε ἐγλειύαζεν, ἀλλὰ γραπτὸν μας ἦτο
'Ἀκόμη ἐν πότῳ νὰ πῶμεν τῆς λήπης,
'Ὡς ὅτου πάλιν δρέψομεν νέους στεφάνους νίκης.
Καὶ τοῦτο τὸ ἡσθάνοντο λαοῦ καὶ θρόνου στήθη,
'Ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως ἐκραύγαζον οἱ λίθοι,
Διὰ τοῦ τάν, ἡ ἐπὶ τῆς, ἀπῆτ' ἡ ἱστορία
Τὴν νίκην ἢ τὸν θάνατον γιὰ τὴν ἐλευθερία.
Καὶ πράγματι μᾶς ἔφερον ἐκεῖν' ἡ ἀτυχία
Τὸ μέγα καὶ τὸ ἔνδοξον τῆς δάφνης δεκατρία,
'Που ὁ Κουτσαβάκης, Κουραμπιές, Βερέμης καὶ Λεβέντης
Πολέμησ', ὡς ὁ πρῶτιστος ἀρματωλὸς καὶ κλέφτης
Ἦν ἀρχηγός, που ἴδωσαν τὸν εὐγενῆ λαὸν τῶν
Κι' ὡς σάρκα συνεκόλλησαν αὐτὸν εἰς τὸ πλερόν των
Καὶ ἐξ αὐτοῦ μῆς βουλῆς, θελήσεως καὶ ἰδέας
Στρατὸν καμόντες ἔθραυσαν τὰς ἐχθρικὰς ῥομφαίας
Καὶ οὕτω πως πληρώσαντες τὸ ἱερόν των χρέος,
Αὐτοῖς κί' ἐκεῖναις ἔσφράγισαν τὸ τῶν αἰώνων κλέος.
'Ἦμῖν οὖν δόξα καὶ τιμὴ, Βουλγαροτουρκοκτόνοι,
'Που ἐν τῷ περὶ ὑπάρξεως ἐπέσατε ἀγῶνι,
Καὶ πρὸ παντός, Εὐζῶνοι, σᾶς, 'που ἐγεινάτε ὁ τρόμος,

Διότ' ὑπῆρξατε ἀετοὶ καὶ λέοντες συγχρόνως.
Καὶ εἰς ὄλα μὲν τὰ ἔντιμα πεδία τοῦ ἀγῶνος
Ἐδείχθητε ἐφάμιλλοι τοῦ ἐνδόξου Μαραθῶνος,
Ἄλλὰ ἰδίως στὸ Κρεσνάς, στὴν Ἴζουμαγιά τὴν ἄνω,
Στὸ Λέσκοβο, στὸ Λαχανά, εἰς τὸ Μπιζάνι ἐπάνω
Καὶ στὸ Κιλίκι, ποὺ πέσατε τοῦ ἔθνους οἱ λογάδες
Κί' ἐβάψτε μὲ τὸ αἷμα σας τοσαῦται χιλιάδες.
Διότ', ὅτι σᾶς πρόσμενε, γνωρίζατε ὁ τάφος,
Ἄλλ' ἐκ τῆς καταστάσεως, γνωρίζατε ὡσαύτως,
Ὅτι ἐξησφάλιζεν ἡμῖν τὴν νίκην ἡ θυσία,
Τοῦ δὲ ἐχθροῦ ἀπέκοπτε τελείως τὴν ἐλπίδα.
Γι' αὐτὸ δὲ καὶ ὠρμήσατε, ὡς ἀληθῆ λεοντάρια,
Τοῦ ἀντιπάλου κόψατε τὰ πρῶτα παλληγκάρια
Καὶ σπειράντες τὸν θάνατον καὶ φόβον στὸν ἐχθρὸν μας,
Τὸν ἀπαιτούμενον καιρὸν ἐδώσατε στὸν στρατὸν μας,
Ὅπως κυκλώσῃ τὸν ἐχθρὸν καὶ τὸν κατανικήσῃ,
Καὶ μ' ὄλα τὰ ἐφόδια νὰ τὸν αἰχμαλωτίσῃ.
Κί' ἀφοῦ μακρὸν παλαίσατε καὶ κατὰ τοῦ θανάτου
Νὰ ἴδῃτε μὲ τὰ μάτια σας τὴν λάμπιν τοῦ θριάμβου.
Μιᾶ φωνῇ βοήσαντες τὸ „ἡ πατρίς μας ζήτω“
Τὴν εὐγενῆ παρέδοτε ψυχὴν σας τῷ Ἰψίστῳ.
Γι' αὐτὸ σᾶς ἴδρυσε ἡ πατρίς στὸ τοῦ Φεραίου μῆμα,
Στοῦ Λεωνίδα καὶ Μελά εὐγνωμοσύνης σῆμα.
Ἡ ἱστορία ἔγραψε διὰ χρυσοῦν γραμμάτων
Τὸ ἐνδοξὸν σας ὄνομα πρὸς τῷ τῶν ἀθανάτων,
Διὰ νὰ ζῆτ' ἐφάμιλλοι τῶν εὐκλεῶν προγόνων,
Ὡς θηνοηρωμάρτυρες στὸ βεῦμα τῶν αἰῶνων.
Λοιπὸν τοιοῦτων στρατηγῶν καὶ μαχητῶν τὸ σθένος
Τοῦ ἐννενήκοντα ἐπτὰ ἐξήλειψε τὸ αἶσχος
Κί' ἀνύψωσε τὸ κράτος μας, τὸ πρὶν ταπεινωμένον.

Εἰς ὄφρος καὶ περιωπὴν κρατῶν δεδοξασμένων,
 Ὅστε οἱ πρῶν γλευασταὶ κατόπιν νὰ ζητοῦνε
 Συμμάχους νὰ μᾶς κάμουνε καὶ νὰ μᾶς ἐπαινοῦνε.
 Πλὴν, φεῦ!, ὁ δαίμων ἠθόνησε τοῦ νεοτεύκτου ἔθνους
 Τὴν τύχην καὶ ἠθέλησε στὴν ἄβυσσον τοῦ πένθους
 Νὰ βίβῃ, βίβας μεταξὺ τῶν δύο ἀρχηγῶν του,
 Ἐποῦ ἦσαν ἐν σῶμα μιᾷ ψυχῇ τὸ δηλητήριόν του.
 Ἀλλὰ καλὸν ἀντὶ κακοῦ, ὅπως συχνὰ συμβαίνει
 Στὰ σχέδια τοῦ πονηροῦ, χωρὶς νὰ τὸ προσμένῃ,
 Μᾶς ἔφερε ἡ διχόνοια ἐκεῖνη ὀρισμένως,
 Διότι ἂν ὁ πόλεμος ἑτελείωνε ταχέως,
 Ποῖος θάπαιρνε παρακαλῶ τὴν ζηλευμένην Πόλιν;
 Ὡς τότε διεμοίραζον τὴν αἰκουμένην ὅλην,
 Ἡμεῖς οὐχί, ἀλλ' οἱ ξανθοὶ μᾶλλον ἐχθροὶ ἢ φίλοι,
 Καὶ ζῆσ' ἐμεῖς θὰ ἔλεγαμε, μαῦρε, νὰ φᾶς τριφύλλι.
 Ἀλλὰ ἄς ὑποθέσωμεν, ὅτι θὰ μᾶς τὴν δίδαν
 Μετὰ θυσίας τρομεράς, κί' ὅτι μᾶς ἔτριγυρίζαν
 Ἀκμαῖοι καὶ ἀλώβητοι οἱ φθονεροὶ ἐχθροὶ μας.
 Πόσον καιρὸν, παρακαλῶ, θὰ ἦτο ἰδική μας;
 Ἀλλὰ αὐτὰ τῆς ὑψηλῆς πολιτικῆς ἄς μείνουν
 Γὰρ κείνους, ἔπου ἐκλήθησαν βραδύτερον νὰ κρίνουν.
 Λέγω λοιπὸν τοῦ δαίμονος αὐτοῦ ἡ ἐργασία
 Ἐπρεπ' ἐγκαίρως νὰ κοπῆ νὰ μὴ γενῆ ζημία,
 Ὡς ἔγινε στὸν Βούλγαρον, ἔπου ἂν εἶχε ἐξυπνάδα
 Νὰ κάμῃ ἐκεῖνος τὴ δουλειά, ἔπου δίδαν στὴν Ἑλλάδα,
 Ἀδῖο θὰ μᾶς ἔλεγαν οἱ σύμμαχοί μας ὅλοι,
 Καὶ ἄλλοι θὰ μᾶς παίρνανε Θεσσαλονίκη, Πόλι.
 Ἀλλὰ ποῖος ἦτο δυνατὸς τὸν δαίμονα νὰ δράξῃ,
 Ὡς ταῦρα ἀπὸ τὰ κέρατα καὶ τὸν κατασπαράξῃ,
 Προτοῦ ἀνεπανόρθωτον καταστροφὴν νὰ φέρῃ;

Ἐπὶ τῶνομα ὅλος ὁ κόσμος ξέρει,
Εἰς μέγας πατριώτης μας, ἕνας ἀνοικτομάτης,
Ἐπαναστάτης τρομερός κι' ὁ πρῶτος διπλωμάτης,
Ἐκ Σπάρτης τὴν καταγωγὴν, ἐν Κρήτῃ γεννημένος,
Μὲ πνεῦμα Ῥαδαμάνθους καὶ Λεωνίδα σθένος,
Ὡς κι' ἐπὶ τῶν Βαλκανικῶν Δανέφ καὶ Μπερτοδούλους,
Τοῦ Φερδινάνδου καὶ Ἰωσήφ τοὺς θρασυδείλους δούλους,
Ἀπὸ ταῦτ' ἐπίασε καὶ ἔστειλε νὰ πάρουν,
Ὅτι πληρώσαν στὸ σχολεῖό, χωρὶς οὐδὲν νὰ μάθουν,
Ἔτσι κι' ἐδῶ τοῦ δαίμονος, 'που ἐζήτει νὰ χαλάσῃ,
Ὅτι ἐκεῖνος σκέπτετο στὸ ἔθνος μας νὰ φικιάσῃ,
Συνέτριψε τὴν κεφαλὴν κι' ἐφάνη εἰς τὸ τέλος,
Ὅτι ἦτο ὁ ἀθάνατος Ἀεθέρης Βενιζέλος,
Εἰς οὐ τὰς χεῖρας ἢ πατρὶς καὶ δούλην κι' ἐλευθέρα
Τὴν τύχην τῆς ἀνέθηκε, καὶ ἦλθε ἡ ἡμέρα,
Ὅπου ὁ Τοῦρκος θὰ διωχθῆ καὶ πάλι ἀπ' τὴν Εὐρώπῃ,
Καὶ ἡ πατρὶς θάνυφωθῆ στὴν θέσιν τῆς τὴν πρώτην,
Τὴν παλαιάν τῆς δύναμιν καὶ πρώην μεγαλειῶν
Τὸ ζηλευτόν, 'που ἴστατο 'ς ἐκεῖνο τὸ σημεῖον,
Οὐ μόνον τὰ τῆς ἑαυτῆς νὰ κανονίζῃ μόνη
Καὶ μὴ φοβᾶται κανενὸς τὴν νότα καὶ κανόνι,
Ἀλλὰ λαμβάνῃ καὶ ἐκτὸς τῶν ἑαυτῆς ὀρίων
Μέρος εἰς τὴν συζήτησιν τῶν ξένων συνεδρίων,
Περὶ τῆς τύχης τοῦ ἑνὸς καὶ τοῦ ἄλλου κρατιδίου
Καὶ ἐν γένει ὑποθέσεων τῆς πάσης ὑφηλίου.

Λοιπόν, ἀκούσατε, σκιαὶ τοῦ ἀνδρείου Κωνσταντίνου
Κι' ἐκεῖνων, 'που ἠγωνίσθητε εἰς τὸ πλευρὸν ἐκεῖνου.
Καὶ σὺ τοῦ Γιουστινιανοῦ, 'που ἡ ἀτυχῆς πληγὴ σου

Καί ἡ ἀφειθέτα ἀνοικτὴ Ξυλόκερκος ἐξ' ἴσου*).
Τὸ μέγιστον δυστύχημα ἐπέφερον ταχέως,
Ἦου ἠφανίσθ' ἐπὶ μακρὸν πολιτισμὸς ἀρχαῖος,

*) Διὰ τοῦ μεγάλου βεζύρου Χαλίλ-Πασσᾶ τὴν 27^{ην} Μαΐου λαβὼν γνῶσιν ἡ ἥρωα αυτοκράτορος Κωνσταντίνος Παλαιολόγος ΙΑ', ὁ Δραγάσης, ὅτι ἐν τῇ πολεμικῇ συμβουλίᾳ τῶν Τούρκων τῆς 24^{ης} Μαΐου ὡς ἡμέρα γενικῆς ἐφόδου ὠρίσθη ἡ 29^η, ἀπεχαιρέτησε τὴν ἐσπέραν τῆς 28^{ης} τοῦ ἐν τῇ παλατιῷ οἰκείου καὶ ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ του, ζητήσας παρὰ πάντων συγγνώμην, ἐκινῶντες καὶ οὕτως ἔτοιμος πρὸς θάνατον ἐπὶ κεφαλῆς τῶν κατὰ τινὰς μὲν 9000 κατ' ἄλλους δὲ ἱστορικοὺς 7000 μαχητῶν καὶ 26 πλοίων του κατόρθωσε, ὅτε κατὰ τὴν 2^{αν} πρωινήν ὥραν τῆς δι' ὀλίκληρον τὴν ἀνθρωπότητα ἀποφράδος ἐκείνης ἡμέρας τῆς ἐξδομάδος Τρίτης τῆς 29^{ης} Μαΐου 1453 ἤρξατο ὁ περὶ τῶν πάντων ἀγῶν, δις νὰ ἀποκρούσῃ τὴν ἐφοδὸν τῆς στρατιᾶς τοῦ αἰμιρόβρου Μωάμεθ τοῦ Β', ἥτις συνέκειτο κατὰ τινὰς μὲν ἐξ 165000 κατ' ἄλλους δὲ ἐκ 300000 μαχητῶν μετ' ἐξαιρέτου πυροβολικοῦ ἐκ 14 πυροβολαρχιῶν, 3 κολοσσαίων πυροβόλων, ὑπὸ τινος Μαυράρου ἢ Βλάχου Ὁρβάνου τὸ ὄνομα κατασκευασθέντων, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ μεγαλύτερον ἐρριπτεβολὰς 1200 λιτρῶν βάρους καὶ ἐκ στόλου ἐξ 145 πλοίων, ἐκ τῶν ὁποίων 72 μετέφερον ἀπὸ τοῦ Γαλατῆ διὰ ξηρᾶς εἰς τὸν Κεράτιον Κόλπον τῇ συμβουλῇ χριστιανοῦ τινος ἐκ Πέρα, οὗτινος τὸ ὄνομα δυστυχῶς δὲν μᾶς περιέσωσεν ἡ ἱστορία ἵνα μετὰ τοῦ ἀνομιμημένου θέντος Ὁρβάνου, τοῦ Ἐφιάλτου καὶ ἄλλων προδοτῶν τοῦ γένους ἀναθεματίζωμεν αἰωνίως. Κατὰ τὴν τρίτην ὁμως ἐφοδὸν, ὅτε ὀλίκληρος ἡ στρατιὰ τοῦ Μωάμεθ ἐρρίφθη ἐναντίον τῶν ὀλίγων ἡρώων μας, ἐπανελήφθη δὴλαδὴ τὸ θέαμα τῶν Θερμοπυλῶν, καὶ λυσισωδὸς ἐμάχοντο ἐξ ἑκατέρου μέρους, τῆς στρατιᾶς τοῦ Μωάμεθ δεκατιζόμενης, ὁ ἀνδρῆος Giovanni Guglielmo Longo ἐκ τῆς οἰκαγενείας τῶν Giustiniani ἐπληγῶθη διὰ τοξεύματος. Ἦνδ' δὲ ὁ ἀνδρῆος οὗτος, ὁ δεξιός, οὕτως εἰπεῖν, βραχίων τοῦ αυτοκράτορος, μετέβαινε εἰς τὸν λιμένα ἵνα ἐπὶ τοῦ πλοίου του θέσῃ ἐπίδεσμον ἐπὶ τῆς πληγῆς του, αἱ περὶ αὐτὸν θορυβηθέντες καὶ δευλιάσαντες ὀπισθαχώρου. Τοῦτο παρατήρησας ὁ καὶ συγγενὴς τοῦ Μωάμεθ Πασσᾶς Σαγανὸς καὶ ἐπωφεληθεὶς τοῦ ἐπεισοδίου τούτου ἐνεκατέστησε Γιαννιτσάρους τινὰς ἐπὶ τῶν τευχῶν. Ἐξ

Διὰ παντός ἐξέλιπε τοῦ Τούρκου ἢ τυραννία
Τοῦ Βυζαντίου ἢ λαβεῖ ὁ Ἕλληνας τὰ ἥνια.

Καὶ σεις τ' ἀριστουργήματος τῆς Ἀγιασοφίας κτίσται
Ἀνθέμει καὶ Ἰσίδωρε, ἀρχιτεκτόνων μύσται,
Ἀκούσατε, οἱ βέβηλοι τοῦ θαύματος τρυμένους,
Που τῆς ἁγίας τοῦ Θεοῦ ὁ ἀρχηγὸς τοῦ ἔθνους
Σοφία ἀφιέρωσε, τὸ κτίσμα σας τ' ἄραϊον,
Στοὺς Ἕλληνας παρέδωσαν, κ' ὁ Πατριάρχης πλέον
Θὰ λειτουργῆ καὶ ὁ σταυρὸς ἀντὶ ἡμῶν ἡμελλήνου
Μὲ τὴν σημαίαν μας θὰ στῆ στὴν πόλιν Κωνσταντίου.

Καὶ σεις δὲ Τσεμαλῆ, μουφτῆ, Πιρῆ πασσά, (βεζύρη,*)
Που ἂν καὶ Τούρκοι ἴσως αὐτὸς ἡμᾶς ἀπ' τὸν Σελῆμη,

ἄλλου δὲ μέρους ἐκ τῆς λεγομένης Κερκοπόρτας ἢ Βυλουέρκου, ἦτις
κατὰ τινα ἔφοδον τῆς 27^{ης} κατὰ τῶν Τούρκων εἶχε λησμονηθῆ ἀνοικτῆ,
ἤρχισαν νὰ εἰσέρχονται καὶ ἄλλοι Τούρκοι προσβάλλοντες τοὺς ἡμε-
τέρους ἀπὸ τῶν νῶτων οὕτως ὥστε περὶ τὴν μεσημβρίαν ἔληξε πλέον
τὸ διὰ τὸ ἡμέτερον γένος ἀπαισιώτατον δρᾶμα, οὕτως τὴν λύσιν
ἤρχισαν μὲν οἱ ἔνδοξοι ἡμῶν πατέρες τοῦ 1821 ἄλλα θὰ παρατώσωσι
σὺν Θεῷ οἱ ἀπὸ οὐκὶ ἐτῶν οἰκείους καὶ ἐστίαν ἐγκαταλιπόντες καὶ
ὡς λέοντες μαχόμενοι ἥρωες υἱοὶ καὶ ἀδελφοὶ ἡμῶν, ὧν τὰ ὀνόματα
διὰ χρυσῶν γραμμῶν θὰ ἀναγράψῃ ἡ ἔνδοξος ἡμῶν ἱστορία.

*) Ὅτε ὁ αἰμοβόρος Σουλτάνος Σελῆμ ὁ Α' κατὰ τὸ 1519
διέταξε νὰ μεταβάλωσι τὰς ἐκκλησίας εἰς τεμένη, τοὺς δὲ χριστιανοὺς
νὰ ἐκμουςουλμανίσωσι διὰ τῆς βίας, σφάζοντες τοὺς ἀναμνημένους, ὁ
Τσεμαλῆς, Σεγγουλισλάμης (ἱερονομολόγος) τότε ὢν, ὁ δὲ Πιρῆ-Πασσάς,
μέγας Βεζύρης, ὁ μὲν διὰ τῆς ἐρμηνείας τοῦ Κορανίου εἶπών, ὅτι τοῦτο
δὲν ἐπιτρέπει τὸν ἐκμουςουλμανισμόν τῶν χριστιανῶν διὰ τῆς βίας,
τούτου δὲ ἔνεκα καὶ Μωιάμει ὁ Β' παρεχώρησε τὰ προνόμια εἰς τὸν
Πατριάρχην, ὁ δὲ, τοῦ Σουλτάνου ζητήσαντος, ἀλλὰ μὴ δυνάμενος νὰ
ἀναγνώσῃ τὸ τὰ προνόμια ἐμπεριέχον ἔγγραφο, καθόσον τοῦτο εἶχε
καθ' κατὰ τὴν τὴν 13 Αὐγούστου 1515 συμβᾶσαν μεγάλην πυρκαϊάν τῆς

Ἐκεῖνον τὸν ἀπάνθρωπον, καὶ οἱ ὁμόφρονές σας,
Ἄκουσατ', ὁ Ἑλληνισμὸς ἐπὶ μακρὸν παλαίσας,
Τὴν θέσιν ἀνεκτήσατο, ὅπου κατεῖχε πρῶτα,
Οὐχὶ ὅπως ἐκδουκῆθη, ἀλλὰ κί' ὡς πρὶν τὰ φῶτα
Ἀφθόνως ἔς τὴν Ἀνατολὴν καὶ πάλιν διαχύθη
Καὶ τοὺς βαρβάρους τῆς λαοὺς καὶ νῦν ἐκπολιτίσθη.
Τμῆν δέ, 'που διαγωγὴν ἐδεῖξαστ' ἀνθρωπίνην,
Δικαίαν ἀπονέμει νῦν τμῆν κί' εὐγνωμοσύνην.

Καὶ σεῖς δέ, ὅπου τὰ δεσμὰ πεντακοσίων χρόνων
Καὶ βαρβαρότης καὶ σκλαβιὰ τυράννων αἰμοβόρων,
Διὰ τῆς ἀβετήσεως τῶν θείων κί' ἀνθρωπίνων
Παραγγελμάτων, ἔκαμε ἀβίωτον τὸν βίον,
'Που ἐν πατρὸς εἰς τοὺς υἱοὺς μητρὸς ἔς τὰς θυγατέρας,
Μετὰ τὸ τέλος τῶν πολλῶν φροντίδων τῆς ἡμέρας,
Εἰς τὰ ὑγρά ὑπόγεια μὲ ἡμισβυσμένα φῶτα,
Τυράννου μάτια νὰ μὴ ἴδωιν, προδότου ἀκούσουν ὄτα
Τὴν πρῶην λάμπην τῆς φυλῆς καὶ τοῦ ζυγοῦ τὰ πάθη
'Εδιηγείσθε εἰς αὐτοὺς κί' ἐλέγετε ἕως θάρρη
Μιὰ ἡμέρα καὶ ἡ ἀνάστασις' ἀκοῦσατ', αὐτ' ἦλθε τώρα
Τῆς δὲ Τουρκικῆς ἐσήμανε ἡ τελευταία ὥρα.

Καὶ σεῖς δὲ οἱ περιφημοὶ ἄρματωλοὶ καὶ κλέφται,
'Που τὴν ἐλευθερίαν μας αἰῶνας ἤμπορεῖστε

Κωνσταντινουπόλεως, ἧς μάρτυς ὑπῆρξε καὶ αὐτὸς ὁ Σουλτάνος, συμ-
βουλευσας τὸν Πατριάρχην νὰ εὕρῃ, ὡς καὶ εὕρε τρεῖς ὑπεργήρους
Γιαντισάρους, οἱ ὅποιοι ἀκριβοπληρωθέντες ἐβεβαίωσαν δι' ὄρκου, ὅτι
παρευρέθησαν κατὰ τὴν ἀλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ εἶδον τὸν
Μωάμεθ παραγωγόντα τὰ προνόμια εἰς τὸν Πατριάρχην, ἀπεσβέθησαν
τὴν ἐπαπειλήσανσαν τὸ ἡμέτερον γένος πανωλεθρίαν.

Νὰ διασώσετε ἡμῖν ἐν μέσῳ τῆς δουλείας,
Συμπρωτοῦργοὶ γενόμενοι τῆς παλιγγενεσίας
Τοῦ ἔθνους μας, ἀκούσατε, ἐχάθη ἡ Τουρκία
Στὴν Ἡπειρον καὶ στὰ Νησιὰ καὶ στὴ μικρὰ Ἀσία,
Στὴν Θράκην κι' ὅτι ἔλειπε ἀπ' τὴ Μακεδονία,
Ἀνέτειλε ἡ ἐλευθερία καὶ ἡ πανευδαιμονία.

Ὅπου προετομάσατε Πετσάλη καὶ Κωλέττη*),
Μαυροκορδάτε, Περαιβέ, Σῆμε, Σχινᾶ, Καλλέργη,
Ἀναγνωστόπουλε, Μελᾶ, Βελέντσα καὶ Περιδῆ,
Βούλγαρη, Λόντε, Μεταξᾶ, Κανάρη καὶ Λεβίδη,
Σίνα, Θεοτόκη, Καλλιγᾶ, Ζαΐμη, Δηλιγιάννη,
Τοῦ Κουμουνοῦρου, τοῦ Συγγροῦ καὶ τοῦ Μαυρομιχάλη,
Τοῦ Ρούγκα, Βάση, Κομνηνοῦ καὶ Παππαναστασίου,
Τοῦ Κουμανοῦδη τοῦ σοφοῦ καὶ τοῦ Κωνσταντινίδου,
Καὶ πρὸ παντὸς τῶν κορυφῶν Τρικοῦπη, Μεσσηνῆζη
καὶ Δελληγεώργη κι' ἔλοι σείς, ἅπου τάτιμο βουσφέτι
Ἰατάξατε καὶ μ' ἐκλογὰς δι' ἐλευθέρας ψήφου
Τὰς πρώτας βάσεις ἔθεσατε τοῦ ἔθνικοῦ μας βίου.

*) Ὅτε κατὰ τὴν 11^{ην} Ἰανουαρίου 1844 μεγάλη μερὶς τῶν κατὰ
τὴν 3^{ην} Σεπτεμβρίου 1843 ἐλεγέντων πληρεξουσίων τοῦ ἔθνους τυφλώ-
τουςα πρὸς τὰ μεγάλα τοῦ ἔθνους συμφέροντα ἐσκέφθη, διαίρεσασα
τὸν Ἑλληνισμὸν εἰς αὐτόχθονας καὶ ἑτερόχθονας, νὰ περιορίσῃ τὴν
πολιτογράφησιν τῶν ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς καὶ τῶν μὴ ἐλευθερωθειῶν
χωρῶν καταγομένων ἵνα κρατῇ αὐτοὺς μακρὰν τῶν δημοσίων θέσεων
καὶ ἀξιομάτων, τινες τῶν πληρεξουσίων ἐπὶ κεφαλῆς ὁ Α. Πετσάλης
καὶ Γ. Κωλέττης ἀντίστησαν ἐκφωνήσαντες θαυμασίους λόγους. Καὶ
οὐδὲν μὲν τότε κατορθώσαν, διότι ὁ ὀλέθριος ἐκείνος νόμος, ὁ παρ'
ὀλίγον νὰ διαίρεσῃ τὸν Ἑλληνισμὸν, ἐψηφίσθη, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐκ τῆς ἀν-
δρείας ἐκείνων στάσεως οὐδέποτε ἐφημέροθη, οὗτοι καὶ ἡ ἐπιείκεια
τῶν ἑξῶ Ἑλλήνων ἔσωσαν τότε τὸν Ἑλληνισμὸν ἀπὸ τῆς διαίρεσεως.

Ή που ἐν τῇ περινοίᾳ σας τὸ εἶχτε προείπη,
"Ὅτ' ἡ Ἑλλάς ἐπιθυμῆι νὰ ζήσῃ καὶ θὰ ζήσῃ")
Κι' ὅτι ζητήματ' ἄλυτα τὰ κόπτουν καὶ τὸ αἶμα
Εἶνε τὸ χρῆμ' ὡς ἦτανε καὶ στὸ εἰκοσιένα**)
Ἀκούσατε, ὁ ἄξιος ὑμῶν διάδοχος σας
Τοῦ Αἵμου τὰ κρατίδια νὰ ἐνώσῃ κατορθώσας,
Τὸν ἀσθενῆ τῆς Πόλεως, 'που ἐζήτουν μὲ τὴν βίαν
Νὰ θεραπεύσουν, ἔστειλε πρὸς τοῦτο 'ς τὴν Ἀσίαν.

Καὶ σὺ Μελά, 'που ἀληθῆ παράδεισον ἀφήκες
Καὶ εἰς τὸν Ἄδην πρόωρα γιὰ τὴν πατρίδα πῆγες.
Καὶ Παππαυῆλε τῶν Σερρῶν κλεινὸ γυμνασιάρχα,
Ή που ὑπῆρξες ἥρωα τῶν Μουσῶν καὶ Ἄρεως συνάμα,
Ή που δὲν σ' ἐφόνευσε σπαθί πολεμιστοῦ ἢ βόλι,
Ἄλλὰ μιὰς κυβερνήσεως ἀχρείας δολοφόνου,
Ή που τὸν θνητὸν μου στέφανον ἐκείνης τῆς ἐσπέρας
Ἀντήλλαξες μ' ἀθάνατον τῆς δάφνης καὶ ἐλαιᾶς***).

*) Τὸ γνωστὸν τοῦ Τρικοῦπῃ „Ἡ Ἑλλάς θέλει νὰ ζήσῃ καὶ θὰ ζήσῃ“.

***) Τοῦ ἐξόγου Λιγαλείας βουλευτοῦ, Ἰωάννου Μεσσηνέζῃ, ὅστις συνηγορῶν κατὰ τὸ 1882—83 ὑπὲρ ἀδείξεως τῶν κατὰ ἐπὶ τὴν καὶ θάλασσαν δυνάμεων τῆς Ἑλλάδος καὶ διακοπτόμενος ὑπὸ τῆς βουλῆς διὰ τοῦ „που θὰ εὐρωμεν τὰ χρήματα“ ἐξέφρασε τὴν ἀνωτέρω ἀξιωμαγενοῦτον γνώμη, ἣν μετὰ βραχὺν χρόνον ἐφῆρμιωσε ἐπὶ ὑπουργεῖον Τρικοῦπῃ δι' εἰσαγωγῆς τῆς γενικῆς θητείας“.

****) Κατὰ παλαιὸν τι ἔθιμον τῆς Ἀκροπόλεως, ἦτις κατὰ διαφόρους ἐποχὰς ἐκ ἀγεωκῶν αἰτιῶν ἀνομάσθη καὶ „Μονὴ τῶν ἁγίων Ἀναργύρων“, „Ἄστυλον παντὸς Καραβοστασιωμένου“, „Ἑλληνικὸν πρακτωρεῖον“, „Ἐλευθέρᾳ γωνίᾳ ἐντὸς τῆς ἀστυνομικῆς Γερμανίας“ κτλ. πᾶς ἐπίσημος ἑορταστικὸς, ὡς καὶ ὁ ἐν μακαρίῃ τῇ λέξει Παππαυῆλου, ἐρχόμενος, ἀπεργόμενος, ἢ διαβαίνων διὰ Λειψίας, ἢ ἐορτάζων τὰς διδακτορικὰς του ἐξετάσεις, ἐφύοξενετο καὶ ἐτιμᾶτο διὰ προσλαλιᾶς,

Καὶ ὁ ἀρχικαλληκαρᾶς, Δημήτριος Σβορώνος,
Ἴου ὑπῆρξες ἥρώς τῆς βουλής καὶ τοῦ σπαθιοῦ συγχρόνως,
Ὅπου ἀνδρείως ἔπεσες στοῦ Μπιζανιοῦ τὰ ὕψη
Ἐνθουσιάζων τ' ἀνδρικά τῶν μαχητῶν μας στήθη,
Καὶ οὕτω στήν ἐκπόρθησιν συνέπραξις φρουρίου,
Ἴου ὑπὸ τοῦ κόσμου ἀπόρρητον νομίζετ' ἔλοκλήρου.
Καπετὰν Χρήστου ἡ σικιά καὶ σὺ τοῦ Καραβίτου,
Στέργιε, Ἀναστάση, Βελικῶ, ἔλοι γενεῖα Τραϊκου,
Θῆμα Βουλγάρου τοῦ δειλοῦ τοῦ θρασυτάτου δούλου,
Μητρούση, Βάρδα καὶ Μακρῆ, Κοτᾶ, Λυμπεροπούλου,
Μόδη, Καπετανόπουλε, Κουντούρα καὶ Φαρμάκη,
Βέργα καὶ Παππαδόπουλε, Λιάπη, Κρομπᾶ καὶ Τάκη.

Καὶ ἔλοι σεῖς ὄπλαρχηγοί, ὅπου συγὰ φρικώδη
Ἐίχτετε τέλη τῆς ζωῆς γιὰ τὸν ἐνθουσιώδη
Πρὸς τὴν πατρίδα ἔρωτα κι' ἀνδρεῖα παλληκάρια,
Ἴου στής πατρίδος τὸν βωμὸν ἐπέστε σὰν λεοντάρια,
Ἴου δι' ἐπαναλήψεως τῶν πράξεων γιγάντων,
Ὅτ' εἴσθε γόνοι 'δείξατε τοῦ γένους τῶν τιτάνων.

ποιήματος, ἡ στεφάνου ἐν τῇ λεγομένῃ ἡρώϊ τῆς Ἀκροπόλεως, ἔνθα οἱ μὲν τοῖχοι ἦσαν κεκοσμημένοι διὰ τῶν εἰκόνων τῶν ἀρχαίων Θεῶν καὶ Θεαινῶν, παλαιῶν καὶ νεωτέρων ἡρώων μας, τὸ δὲ ἔδαφος κεκαλυμμένον ὑπὸ ἄμμου ἑλληνικῆς προελεύσεως, συμβολικῶς τὴν ὑπαρξὴν τῆς κλασικῆς μας πατρίδος ἐν τῇ ξένη παριστάσει, ὁ ἀείμνηστος διδάκτωρ τῆς φιλοσοφίας Λεωνίδας Παππαπαύλου ὑπὸ τινῶν λαγοειδοῦς καρδίας πατριωτῶν προτροπόμενος νὰ μὴ μεταβῇ „μέσα εἰς τὴ φωτιά“ εἰς τὴν Μακεδονίαν, ἀλλὰ εἰς τὰς Ἀθήνας, ἀπήντησε: „ἡ πατρίς ἔχει ἀριστεύει γραμματισμένους, ἐγὼ πρέπει νὰ πάω ἐκεῖ, ἐκεῖ με καλεῖ τὸ καθήκον μου“. Ἐπῆγε καί, ὡς γνωστόν, ὑπέστη μετὰ τῶν λοιπῶν ἑβδομήκοντα Δημογερόντων τῶν Σερβῶν κατὰ τὸ 1913 τὸν μαρτυρικὸν ὑπὸ τῶν Βουλγάρων θάνατον. Ἐκ καθήκοντος λοιπὸν παραδίδοι τοῦτο εἰς τὴν δημοσιότητα πρὸς αἰώνιαν τιμὴν τῆς μνήμης του, τῆς οἰκογενείας του καὶ τῆς ἰδιαιτέρας αὐτοῦ πατρίδος.

Ἀκούσατε, τὸ αἷμα σας δὲν ἔρρευσε ματαίως,
Ὅτι ἀπηλλάγη τοῦ ζυγοῦ τὸ ἔθνος τοῦ βαρέος,
Κι' αὐτὸ εἶνε ὁ μόνος λογισμὸς, ποῦ σήμερον κατέχει
Τὸν πανταχοῦ Ἑλληνισμὸν καὶ ὅσους φίλους ἔχει.
Αὐτὸ τὸ μόνον αἰσθημα σὲ κάθε γῆς γωνία,
Ποῦ σήμερον αἰσθάνεται καθ' Ἑλληνας καρδία.
Αὐτὸ τὸ μόνον θέμα του καὶ ἡ μόνη ὀμιλία,
Ἐχάθη, πάει ἡ Σκλαβιά ἀνάστα ἐλευθερία.

Καὶ σὲς τῆς πίστεως φρουροὶ παντὸς βαθμοῦ ἱεράρχαι,
Μητροπολίται, ἱερεῖς κι' ἄνδρεῖοι πατριάρχαι
Καὶ τῆς φυλῆς μας φύλακες, Ἰωάσαφ, Παπαφίλων,
Τοῦ Λούκαρη καὶ Κονταρῆ, τῶν δύο Παρβενίων
Καὶ τοῦ διὰ στρεβλώσεως θανόντος Μελετίου,
Καὶ τῶν συναθλητῶν αὐτοῦ Κυριλλου, Κωνσταντίνου,
Ποῦ κατεκρεουργήθητε, τὸ πρῶτον ὀβρισθέντες,
Βασανισθέντες ἀπηνῶς καὶ ἐξευτελισθέντες,
Καὶ τόσων ἄλλων μαχητῶν τῆς πίστεως καὶ γένους,
Ποῦ εὐθὺς ἀπὸ τῆς αὔριον τῆς πτώσεως τοῦ ἔθνους,
Τῶν ὑπὲρ τῆς λυτρώσεως ἐδράξασθε ἀγώνων
Καὶ ἐξηκολουθήσατε δι' ὅλων τῶν αἰώνων,
Πρὸ τῆς μαχαίρας ἄκαμπτοι κι' ἀγρόνης τοῦ δημίου
Ταυτὰ ἀποφασίζοντες, δι' ἃ ὁ πρὸ ὀλίγου
Ἐμπρὸς σας αἱματοφурτος ἀπέθανε Ἐθνάρχης,
Νὰ κρεμασθῆτε πρόθυμοι ἑκατομμυριάκις.*)
Καὶ σὺ θυμάτων ἔσχατον τοῦ πέμπτου Γρηγορίου,

*) Ἀπὸ τῆς ἐπομένης ἡμέρας τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως μέχρι Γρηγορίου τοῦ Ε'. οὐδὲν ὁ θάνατος ἐπεσφράγισε τὸ ἔθνος τῶν προατόχων του καὶ ὅλου τοῦ γένους, τὸ ὅποῦν ἀδιστακτικῶς ἐπίστευεν εἰς τὴν ἀπελευθέρωσίν του, ὡς ἀποδεικνύουσιν δια τὰ πνευματικὰ προϊόντα „πάλι μὲ χρόνια μὲ καιροὺς πάλι ἴδικά μας εἶναι“

Δι' οὗ σφραγίσθη ἡ σειρά τοῦ μαρτυρολογίου
Καὶ ἤρχισεν ἡ πλήρωσις τῶν ἐθνικῶν ἀνεύρων
Ἀκούσατε κατέρρευσε τὸ κράτος τῶν θηρίων
Ἐψώθη πάλι ὁ τίμιος σταυρὸς στὴν ἐκκλησία
Κι' ὁ Πατριάρχης λειτουργεῖ εἰς τὴν Ἀγίασοφία.

Καὶ σεῖς Σκουφᾶ καὶ Τσακαλῶφ καὶ Ἀναγνωστοπούλου
Τῆς ἐταιρίας ἰδρυταὶ καὶ τοῦ μεγαλοβούλου
Σχεδίου ἀναστάσεως τοῦ παλαιοῦ μας κράτους
Ἐπὶ τῇ βάσει τῆς παληᾶς δυνάμεως κι' ἐδάφους,
Που σχετικῶς ἀσήμαντοι τὸ μέγα ἰδεῶδες,
Που ὅλος ὁ κόσμος νόμιζε ὡς τι φαντασιῶδες,
Μετὰ τῆς πεποθήσεως φανατικοῦ μεγίστου,
Πολιτικοῦ ἐξέχοντος καὶ στρατηγοῦ ἀρίστου
Ἐλάβετε στὰς χεῖράς σας κι' ἐφέρετε ἐν μέρει
Ἐγγὺς τοῦ τελικοῦ σκοποῦ, ἀκούσατε, στὰ μέρη,
Που ἕως τώρα ἰστέναζον στοῦ Τούρκου τὴ δουλεία
Ἐπέστρεψαν τὰ φῶτά μας καὶ ἡ ἐλευθερία.

Καὶ σεῖς ἔπου ἀπεδειξάτε τοῦ πνεύματος τὸ σθένος,
Ὅτι ὑπῆρχε ζωντανὸν ἀκόμη εἰς τὸ ἔθνος,
Τοῦ ἀθανάτου Κοραῆ καὶ τοῦ Καποδιστρίου,
Που ὑπῆρξατε αἱ κορυφαὶ τοῦ κάθε συνεδρίου,
Που ἐπρόκειτο περὶ ζωῆς τοῦ ἔθνους καὶ τῆς τύχης,
Χρῆμα καὶ πνεῦμα ἔδώσατε, ὁ εἰς δ' ὡς κυβερνήτης
Κι' αὐτὴν ἀκόμη τὴν ζωὴν προσέφερε θυσιᾶν
Γιὰ τὴν τοῦ ἔθνους πρόοδον καὶ ἀνεξαρτησίαν,

καὶ πλείστα ἄλλα τοιαῦτα, ὁ κληρὸς τῶν πλείστων στρατιωτῶν τούτων
τῆς θρησκείας καὶ τοῦ ἔθνους ἦτο ἡ καθαίρεσις, ἡ ἐξορία, τὸ δεσμο-
τήριον καὶ ὁ διὰ μαχαίρας ἢ δι' ἀγχόνης θάνατος προηγουμένων ββρεων
ἐξευτελισμῶν καὶ ἀπεριγράπτων βασάνων.

Ἀκούσατε, ὁ ἔξοχος διάδοχος εὐρέθη,
Ἴπου ἐν προγνώσει οἱ γονεῖς ὠνόμασαν Ἐλευθέρη,
Ἐπαρουσιάσθη ὡς Ἀθηναῖα μὲ κράνος καὶ σοφίαν,
Ἐντὸς μικροῦ ἠνώρθωσε τὴν φαύλην πολιτείαν,
Ἐσύχως παρσκευάσε εἰς πάλιν τὴν πατρίδα.
Ἴπου τότε ἡμεῖς ἐλάβομεν τοῦ λέοντος μερίδα,
Ἐφ' ἧς τὸ κράτος στηριχθὲν ἐπὶ τοῦ παγκοσμίου
Ἀλληλοκατασπαραγμοῦ μετέσχε μεριδίου,
Ὁὐ ἡ προσθήκη στὰ λοιπὰ σημαίνει γιὰ τὸ ἔθνος
Ἀρχὴν τοῦ μεγαλείου μας καὶ τῆς Τουρκίας τὸ τέλος.

Καὶ σεῖς δὲ τοῦ Δραγατσανίου οἱ ἱερολοχίται,
Ἴπου τοῦ ἀγῶνος ἐνδοξὸν σελιδ' ἀποτελεῖτε,
Διότι ἀπεδείξατε, ὅτι ἐν τῇ παιδείᾳ
Ἀρμονικῶς συνδέονται πνεῦμα καρδιὰ κι' ἀνδρεία.
Κι' ἐδικαιολογήσατε μὲ τὴν αὐτοθυσίαν
Τὴν πρὸς αὐτὴν ὑπόληψιν τοῦ κόσμου καὶ λατρείαν.
Ἀκούσατε, τὸ ὄνειρον τῶν πρόθων σας πληρώθη,
Ἡ χώρα μας ἡ κλασικὴ γιὰ πάντα ἔλευθερώθη.

Καὶ σεῖς Σουλιῶν Ἴπου φθάσατε Θερμοπυλῶν τὴν φήμην,
Πρὸς οὓς τὸ Πανελλήμιον ὀφείλει εὐγνωμοσύνην,
Καὶ πρὸ παντὸς ἄκουσον, σὺ Σουλιώτισσα ἀνδρεία,
Ἴπου ὁμοίον παράδειγμα δὲν ἔχει ἡ ἱστορία.
Μετὰ δουλείας πάροδον πέντε σχεδὸν αἰώνων
Ἐγείνε πάλι ἑλληνικὴ ἡ χώρα τῶν ἠρώων.

Καὶ σεῖς τῶν νήσων πρὸ παντὸς Σπετσῶν, Ψαρῶν καὶ Ἰόδρας,
Ἴπου τοῦ στόλου τοῦ ἔχθροῦ, ὡς τῆς Λερναίας ὕδρας
Ἐθραύσατε τὰς κεφαλὰς κι' ἔδωστε τ' αὐτὸ πέρας,
Ὡς εἰς ἐκεῖνο ἔδωκεν ὁ Ἡρακλῆς τὸ τέρας.

Καὶ σεις δὲ οἱ ἀθάνατοι τῆς ἀθανάτου Σάμου,
Ἰου ἄνευ ὀχυρώματος τῆς τέχνης ἢ τοῦ βράχου,
Οὐ μόνον κατωρθώσατε ἀνδρείως ἢ ἀμυνθῆτε,
Ἄλλὰ ἐπιτυχέστατα καὶ νὰ ἐπιτεθῆτε.
Λαβόντες ὡς ἀνταμοιβὴν τὴν τότε ἡγεμονίαν.
Ἰου ἐξετάθη σήμερον εἰς πλήρη ἐλευθερίαν.

Κυπρίων, Λίων καὶ Κρητῶν, Ἰου ἔτρεξεν ὡς φεῦμα
Καὶ ἔβαψε τὴν θάλασσαν τὸ εὐγενές σας αἷμα.
Ἄκοῦσπ, ἡ ἡμισέληνος ἐχάθη ἐκ τῆς θαλάσσης
Καὶ ἡ κυανόλευκος κρατεῖ τῆς Μεσογείου πάσης.

Καὶ σεις δὲ οἱ ὑπεράνθρωποι Μεσολογγοῦ Τιτᾶνες,
Ἰου ἐκ τῶν κατωρθωμάτων σας οἱ τότε Μεγιστᾶνες
Ἐξέπνησαν καὶ ἀπήτησαν παρὰ τῶν Τουρκαλάδων
Διὰ τῆς βίας τοῦ πυρός τὴν παῦσιν τῶν βασιάνων.
Ἄκοῦστε, στὰ ἐρείπια, Ἰου ἔεσατε ἀνδρείως.
Ἰψώθ' ἡ κυανόλευκος νὰ ἴσταται ἀγῆρως,
Διατηροῦσα ἐν τιμαῖς καὶ ἐν ἀθανασίᾳ
Τὴν μνήμην σας, ἐν ὄσῳ ζῆ τοῦ ἔθνους ἱστορία.

Καὶ σεις δὲ οἱ πρωταγωνισταὶ ζηρᾶς καὶ τῆς θαλάσσης,
Ἰου ἰδιαιτέραν ἀπαιτοῦν μνείαν ὑμῶν αἱ πράξεις
Ρήγα, Ἰψηλάνται, Βότσαρη, Καραϊσκάκη, Διάκι,
Μαυρομιχάλη, Νοταρᾶ, σοφὲ Μαυροκορδάτε,
Θρέμμα Μουσῶν Ἀνδρόνικε, Ἰου ὑπῆρξες ὁ Τυρταῖος
Τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος μας καὶ ὁ εὐγλωττοῦ Δικαῖος,
Γνωστὸς ὑπὸ τὸ ὄνομα τ' ἀνδρείου Παππαφλέσσα,
Κουντουριώται, Καραντζᾶ, Καλλέργη καὶ Τζαβέλλα,
Γρίβα, Τρικούπη, Σέκερη, Νικήτα, Χαραλάμπη,
Ὀλύμπιε, Κεράτιε, Πλαπούτα, Μακρυγιάννη,

Σούτσοι, Μουρούζαι, Μεταξά, Κωλέττη καὶ Γεωργάκη
Γοῦρ', Ἀγραφιώτη, Πανουριᾶ, Κεφάλαι, Κανακάρη,
Σάββα, Κυριακόπουλε, Φωτῆλα καὶ Ἀνδροῦτσε,
Τυπάλδε, Γερμανέ, Ὀδυσσεὺ καὶ Νέγη καὶ Πανοῦτσε,
Δημητρακόπουλε, Τζαγκᾶ, τοῦ Χρυσοσπάθη, Ῥάγκου,
Στουρνάρη, Ἰσκου, Λιακετοῦ καὶ Δημητροῦ Πραζάνου,*)
Λόντε, Ζαίμη, Πετμεζᾶ ἐκ τοῦ κλεινοῦ Αἰγίου,
Που ὑπῆρξε ἔδρα τοῦ δεινοῦ ἐκείνου συνεδρίου,
Που οἱ μνηστῆρες κλήθησαν ἐκ πάσης τῆς Ἑλλάδος
Τῆς μυθικῆς ἐκείνης καλλονῆς καὶ κατὰ τῆς Τρωάδος
Ἐκῆρυξαν τὸν πόλεμον, καὶ σεῖς Δελληγιανναῖοι
Νάκε καὶ Σταϊκόπουλε καὶ Κολοκοτρωναῖοι,
Πρὸ πάντων σὺ Θεόδωρε, που ὑπῆρξες ταυτοχρόνως
Ὁ Ὀδυσσεὺς κ' ὁ Ἀχιλλεὺς τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος.
Καὶ σεῖς οἱ ἄρειοι θαλασσῶν Τομπάζη καὶ Μικαύλη,
Που ὑπῆρξες ὁ Θεμιστοκλῆς, Κανάραι καὶ Σαχτούρη.
Καὶ Μπουμπουλίνα καὶ Μοσχώ, τὸ Τιτανίδων ζεῦγος,
Που μέχρι πέμπτου οὐρανοῦ ἀνύψωσε τὸ κλέος.
Κι' ὅσων ἐγράφη τῶνομα ὑπὸ τῆς ἱστορίας
Ἡ ἀναιτίως ἔλειψεν ἐκ λήθης ἢ ἀγνοίας,
Που πρᾶξατε τὸ ἱερόν πρὸς τὴν πατρίδα χρέος
Καὶ συνεβοηθήσατε εἰς δύναμιν καὶ κλέος.

*) Τὴν μνήμην τοῦ ἥρωος τούτου, γενναίως ὑπερασπισάντος τὸ τελευταῖον φρούριον τῶν Φαρῶν, τὴν μονὴν τοῦ ἁγίου Νικολάου, τὸ ὅποιον ἀνετίναξεν εἰς τὴν αἴρα, εὐθὺς ὡς ταῦτο ἐπιλήρωθη Τούρκων, θέσας πῦρ εἰς τὴν πυριτιδαποθήκην καὶ θάψας μετ' αὐτοῦ νικητὰς καὶ ἠττημένους ὑπὸ τὰ εἰρεῖπια αὐτοῦ τῇ 4 Ἰουλίου 1824, διέσωσεν ἡμῖν, ὡς ὁ δι' ἀνασκαφῶν πολῦτιμα ὑπὸ τὴν γῆν κερκρυμμένα μνημεῖα φέροι εἰς φῶς, ὁ καὶ ἔκτομον ἱστορίαν περὶ τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως συγγράφας φιλέλλην, πρεσβευτῆς τῆς Αὐστρίας ἐν Ἑλλάδι τῷ 1848, Anton Freiherr von Prokesch-Osten.

Ἀκούσατε, ἑτελείωσε γιὰ πάντα ἡ δουλεία
Θριάμβευς ὁ Ἑλληνισμὸς καὶ ἡ ἐλευθερία.

Καὶ σεῖς δὲ οἱ Φιλέλληγες ξένων λαῶν οἱ γόνοι,
Ἐπεὶ πέσατ' ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ ἔθνους μας ἀγῶνι,
Ὡς ἀπαρχὴν δωρήσαντες τὸ εὐγενές σας αἷμα
Νὰ χαλκευθῇ τ' ἐλευθερίας καὶ τῆς τιμῆς τὸ στέμμα.
Γιὰ μᾶς ἐν εἴδει ἀμοιβῆς γιὰ τὰς ὑπηρεσίας,
Ἐπεὶ εἰς τὴν ἀνθρωπότητα παρέσχεν ἡ φυλὴ μας.
Καὶ ὅσοι διπλωματικῶς δι' ὕλης, ἢ γραφίδος
Εἰς τὸ πλευρὸν ἐτάχθητε τῆς προσφιλοῦς πατρίδος,
Καὶ πρὸ παντὸς σεῖς κορυφαὶ ὁ Κάνιγγ καὶ ὁ Βύρων,
Ἐπεὶ ἡ τύχ' ὑπερευλόγησε δοῦσα ὑμῖν τὸν κληρὸν
Νὰ συμπρωτοστατήσετε στὸν περὶ ἐλευθερίας
Ἀγῶνι μᾶς κ' ἀπαλλαγὴν ἐκ τῆς σκληρᾶς δουλείας,
Thiers, Müller, Ludwig κ' ὅλοι σεῖς τῆς Σοφογερμανίας.
Καὶ σεῖς τῆς ἀφιλοκερδοῦς δαφνοστεφοῦς Γαλλίας,
Prokesch von Osten, ἔπειθ' ἀγνὴ συνέδεε φίλια
Ἐπεὶ καὶ ἡ πατρίς σου ἐχθρικῶς διέκειτο ἡ Αὐστρία,
Ἐπεὶ τόσον αἷμα ἔρρευσε ἕνεκ' ἐνὸς ἀρχαίου,
Ἐπεὶ τὴν ψυχὴν τ' ἀνάθεμα νὰ τυρανῆ τοῦ σκύλου.*
Κι' ὁ Στρογονόφ καὶ οἱ πολλοὶ τῆς εὐσεβοῦς Ρωσίας,
Ἐπεὶ συνεδέθητε μὲ ἡμᾶς δι' ἀληθοῦς φιλίας.
Κι' Ἀμερικῆς, ἔπειθ' ὀφείλατε πλὴν ἄλλων τὴν φρεγάττα,
Ἐπεὶ πρὸς τιμὴν τοῦ γένους μας ἀπέστειλετε „Ἑλλάδα”
Πρὸς οὐδὲν ἡ εὐγενὴς φυλὴ ἡμῶν εὐγνωμοσύνην
Ὅτι χρεωστῆ κ' αἰῶνια θὰ σᾶς τιμᾷ τὴν μνήμην.

*) Οὐδεὶς ἄλλος εἶναι ὁ σκύλος αὐτός ἢ ὁ διαβόητος μισέλληγ
Μέττερνιχ, περὶ τοῦ ὁποίου ὁ Κάνιγγ ἐν τινὶ ἐπιστολῇ αὐτοῦ πρὸς τὸν
Γράμβι λέγει, ὅτι ἦτο ὁ μεγαλύτερος ἀπατεὼν καὶ ὁ ἀναιδέστερος
ψεύστης τῆς Εὐρώπης ἰσως δὲ καὶ τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου.

Ἀκοῦστε, ἡ κλασικὴ πατρίς τῆς τέχνης κ' ἐπιστήμης,
Ἦτις ἐκάθησέ ποτε ἐπὶ τῆς πρώτης πρύμνης
Κ' ἀνύψωσε τὰ τέκνα τῆς ὡς τοῦ θεοῦ τὸν θρόνον,
Ποῦ ὁ Τοῦρκος κατεβύθισε στὸ σκότος πέντ' αἰώνων
Ἐγεινε πάλι Ἑλληνικὴ διὰ νὰ συνεχίσῃ
Τὸ ἔργον τοῦ πολιτισμοῦ που ὑπὸ τοῦ Πλάστου ὤρισθη.

Καὶ σὺς δὲ Ὅθων βασιλεῦ κ' ὠραία Ἀρκλία,
Ποῦ τὴν Ἑλλάδα εἶχτε ὡς μόνην σας πατρίδα
Καὶ ἐξηκολουθήσατε καὶ ἐν τῇ ἐξορίᾳ
Νὰ εὐχεσθε ὑπὲρ αὐτῆς μὲ ὅλη τὴν καρδιά
Πληρώθη ἀκοῦστε, τῶνειρον καὶ ἡ μεγάλ' ἰδέα
Καὶ ἡμεῖς νῦν συνεχίζομεν τὰ χρόνια τὰ ἀρχαῖα.

Καὶ σὺ που ἤλθες μὲν Δανός, ἀπῆλθες ὅμως Ἑλλην.
Ἀγαπηθεῖς καὶ θρηνηθεῖς ἀπὸ τὴν οἰκουμένην.
Λαοφιλὴς Γεώργιε, που ἔπεσες μὲν θῦμα
Τῆς μεζονος Ἑλλάδος μας, ἀλλὰ δὲν ἔπῃγες κρῖμα,
Διότι συνεκόλλησες διὰ τοῦ αἵματός σου
Πατρίδα νέα καὶ παλιὰ στὴ σάρκα τοῦ παιδός σου.
Καὶ ναὶ μὲν δὲν ἐπέζησες νὰ ἴδῃς τὰς γλυκειάς
Ἡμέρας, ὡς ἀνταμοιβὴν δι' ὅλας τὰς πικρίας,
Ποῦ ὁ ἄωρος σ' ἐπότισε λάος σου ἐξ ἀγνοίας,
Ἄλλ' ὅμως εἶδες τὰς ἀρχὰς τῆς πρὸς ἐσὲ λατρείας,
Ἐπίσης τὴν ἀνατολὴν τῆς θέσεως τῆς πρώτης,
Ὅπου θὰ λάβῃ ἡ πατρίς ἐν μέσῳ τῆς Εὐρώπης
Τὰ μέρη λοιπὸν ἀκουσον, Εὐρώπης καὶ Ἀσίας,
Ποῦ ἦσαν ἴδικά μας πήραμεν καὶ πάλι ἐκ τῆς Τουρκίας,
Διότι Νότος καὶ Βορρᾶς Ἀνατολὴ καὶ Δύσις
Δικαίως ἀνεκήρυξαν ἡμῶν τὰς ἀπαιτήσεις.

Που ἐκθύμως ὑπεστήριξεν ὁ μέγας μας Ἀλευβέρης,
Που τόσος ἔγινε καυγᾶς ἀπ' τὴν Τουρκιᾶ καὶ ἔρις,
Ὅτε ἐκάλεσες αὐτὸν κί ἀνέβηκες τὴν τύχην
Τῆς χώρας, 'που ἑκυβέρνησε καὶ ἔκαμε μεγίστην.
Καὶ ἀπὸ τοῦ Ταινάρου νῦν μέχρι τοῦ Ἑλλησπόντου,
Κί' ἐκείθεν μέχρι τῆς καρδιᾶς παλαιοῦ καὶ νέου κόσμου,
Τὸ ὄνομα τοῦ Ἑλλήνος κ' ἡ ἔνδοξος σημαία
Θὰ τιμηθοῦν ὡς κί ἄλλοτε στὰ χρόνια τὰ ἀρχαῖα.
Ἡ γλῶσσα θὰ διαδοθῆ ὡς ἐπὶ Πτολεμαίων,
Κί' ἐκεῖνο ὅπου προσπαθοῦν διὰ τῶν συμβολαίων
Νὰ συνενώσουν τοὺς λαοὺς ἐν διαρκῆ εἰρήνῃ,
Ὅπου καὶ ἂν καταρωθῆ χρόνον βραχὺν θὰ μείνῃ,
Θὰ καταρωθῶς ἡ γλῶσσά μας, τοὺς σήμερον ἐχθροὺς μας
Διδάξασα καὶ δεῖξασα κί αὐτοῖς τοὺς θησαυροὺς μας,
Που οὐδέποτε ἐξ ἐγωῖσμοῦ ἀπέκρυψε ἡ φυλή μας,
Ἄλλ' ἀφειδῶς πολιτισμὸν καὶ τέχνας κί ἐπιστήμας
Καὶ πᾶν ὅτι ἔσχε ἀγαθὸν παρὰ Θεοῦ καὶ δῶρον,
Ἐξ Ἰσοῦ διεμοίρασε ἀνὰ τὸν κόσμον ὅλον,
Καὶ τάξασα στοὺς φίλους μας εἰρήνην αἰώνιαν
Θὰ δῶς' εἰς ὅλους τοὺς λαοὺς καὶ πανευδαιμονίαν.

Κί' ἐν τέλει στὸν Ἀβέρῳφα, ὅπου τῆς Σαλαμῖνος
Τὴν σημασίαν ἔφθασε κί ὡς τρομερόν τι κῆτος
Τὰ θωρηκτὰ τοῦ Τουρκαλᾶ καὶ φίλων του τὰ σκάφη
Ἀνηλεῶς ἐβύθισε στῶν θαλασσῶν τὰ βᾶθη,
Καὶ οὕτως ἔθεσ' ἀσφαλεῖς τῆς νίκης μας τὰς βάσεις,
Ἐφ' ὧν καὶ νῦν στηρίχθησαν τοῦ ἔθνους αἱ προτάσεις
Εὐγνωμοσύνης καὶ τιμῆς πληρώσωμεν τὸ χρέος
Ἀνώτερον εὐχόμενοι καὶ ἐν εἰρήνῃ κλέος,

Γιατί ἀντί νά μεταβῆ στήν ζηλεμένη Πόλι,
Ὡς τότε διεδίδετο καί τὸ πιστεῦαν ὄλοι,
Αἰχμάλωτος καί μὲ σχοινιά ὡς τὴν κορφή δεμένος,
Που τάκοψε καί τὸ στρίψε ὁ διαβολισμένος,
Ὡς τότε ἐτυμπάνιζον οἱ Τοῦρκοι ἐσφαλμένως,
Ἐπῆγε μὲ τὴν ἔνδοξον σημαίαν στολισμένος
Νά ἀνυψώσῃ τὸν σταυρὸν εἰς τὴν Ἀγιασοφίαν,
Ἀνακηρύξῃ στὸν λαὸν τμηὴν κί' ἐλευθερίαν
Καί μετὰ τῶν συμμάχων μας νά βίβῃ τὸ κανόνι,
Ὡς σύμβολον χαριετισμοῦ στήν δοξασμένη Πόλι,
Ὅπου ἡ κυανόλευκος θὰ κυματίζῃ πλέον
Χαιρετουμέν' ὑπὸ ἐθνῶν, Σουλτάνων, βασιλείων,
Καί ἡ πατρίς πρωτεύουσα ὡς εἰς τὸν πάλαι χρόνον
Θὰ κάτση ἄλλη μιὰ φορά εἰς τῶν ἐθνῶν τὸν θρόνον.

* * *

Καί πρὸς ὑμᾶς στρεφόμενος λογίους καὶ λογίας
Κί' ἐμπόρους, ἴπου ἱτιμήσατε διὰ τῆς παρουσίας
Τὴν ἐθνικὴν μας ἑορτήν, σᾶς λέγω ὅτι τῶρα
Ἐσήμανε καὶ δι' ἡμᾶς τῆς δράσεως ἡ ὥρα,
Γιὰτ' ὡς γνωστὸν χρῆμα μπορεῖ καθένας ν' ἀποκτήσῃ,
Ἄλλὰ ὁ τρισχιλιοστὸς νὰ τὸ διατηρήσῃ.
Λοιπὸν τίς ἢ ὠφέλεια; κί' ἂν ἴηραμε τὴν Πόλι
Καί ἂν ἀκόμη πάρωμε τὴν οἰκουμένη ὅλη,
Ἐὰν δὲν κατορθώσωμεν νὰ μείνῃ ἰδική μας
Κί' ἐκ γενεᾶς εἰς γενεάν γιὰ πάντα στὴ φυλὴ μας.
Σᾶς εἶπα, ὅτι ἴηραμε τὴν δοξασμένη Πόλι,
Ἐν ᾧ τὴν ἴηρε ἡ Entente, ὅπως γνωρίζομ' ὄλοι,
Κί' ἐν τούτοις ὡς προφήτευσσα στὰ δώδεκα τὸ πάσχα
Κί' ἐκ νέου στὰ δεκαοκτὼ ὑπὲρ ἡμῶν τὸ δρᾶμα,

Τοῦ χιλιατετρακόσια πενήκοντα καὶ τρία,
Ἐλύθη, γιατί ἡ Entente αὐτὴ τὴν ἐργασία
Θὰ ἐκτελέσ᾽ ὑπὲρ ἡμῶν, ἡμῶν τῶν ἀνηλίκων,
Ἐξ ἔρωτος καὶ θαυμασμοῦ τῶν παλαιῶν Ἑλλήνων,
Θὰ κτίσῃ καθαρὰς ὁδοὺς, παλάτια ἀντὶ ξυλίνων
Οικίσεων, κ' ὅτι ἀπαιτεῖ ἡ πόλις Κωνσταντίνων,
Καὶ οὕτω ὡς πρωτεύουσα τῆς αἰκουμένης Ἑλλης
Θαποδοθῇ πάλι εἰς ἡμᾶς ἡ ποθητὴ μας Πόλις,
Εὐθὺς ὡς σωφρονήσωμεν καὶ ἄξιοι κριθώμεν
"Ὅτι εἴμεθα εἰς κατάστασιν ν' αὐταδιοικηθῶμεν.
Αὐτὸ δὲ εἶνε δυνατόν, ἂν τῆς παληᾶς κακίας"
Ἐπαυομεῖς διάζευξιν; νὰ μὴ λυπᾶσαι λίρας.
Τῆς δίκης διαιώνισιν; νὰ μὴ φοβᾶσαι ψεῦμα.
Θέσιν σοῦ δίδ' ἡ ψήφος σου καὶ ἄς μὴ ἔχῃς πνεῦμα.
Μὲ ἀγγλικούλια, γαλλικὰ καὶ μὲ γερμανικούραις
Φιγοῦρα κάνεις πῶ καλὴ παρὰ μ' ἑλληνικούραις,
Διότι ὁμιλεῖ κ' ὁ μὲν κ' ὁ δὲ ὁμόφυλός σου
Καὶ τοῦτο εἶναι προσβολὴ τῆς ματαιότητός σου.
Ἐχει ὁ πατέρας σου πολλά, 'ς τὴν ξένην νὰ σπουδάσῃς,
Ἐλάχιστα μὲν ἀγαθὰ, πλείστα κακὰ νὰ μάθῃς"
Κι' ἵνα μὴ παρανοηθῶ νοῦ τοῦ γυμνασίου
Τοὺς ἀποφοίτους καὶ οὐχὶ τοῦ πανεπιστημίου,
"Ὅπου μανθάνουν πάμπολλα καὶ γίνονται μεγάλοι,
"Ὅσοι μικροί, πλὴν μερικῶν, καὶ ἄσημοι οἱ ἄλλοι.
Μὲ ἦθη ξένα κ' ἔθιμα διὰ ξενολατρίας
Πιστοποιεῖς καταγωγὴν ἐξ εὐγενῶν χορείας
Καὶ ἐπαιδῶν κακόζηλον δημιουργίαν ξένων
Καὶ ὑποτιμῶν κ' ἐπιτιμῶν τὰ ἔργα ἡμετέρων,
Θέλεις νὰ δείχνῃς, ἴπως καὶ σὺ τάχα καταλαμβάνεις,
Νὰ μᾶς πουλᾶς ἔμπνᾶδ' ἀντὶ ν' ἀκούῃς καὶ μανθάνῃς.

Καὶ τόσα ἄλλα πάμπολλα καμώματα πιθήκων,
Που βλέπει τις εἰς ἀρκετοὺς τῶν κλασικῶν νηπίων.
Τὸν ἀνταγωνιζόμενον προσπάθησον νὰ πνίξης.
Τὸν γείτονά σου ὅσῳ ἔμπορὸς νὰ τὸν συκοφαντήσης.
Τελεῖς καθήκον ἱερὸν ἔς τὸ ἔθνος, ἔς τὸν πλησίον,
Εἶσαι μωρὸς, θεότρελλος γιὰ τὸ φρενοκομεῖον.
Γιὰ νὰ μὴ πᾶς εἰς τὸν στρατὸν ἔς τὰ ξένα νὰ τὰ στρίψης
Κι' ἂν τύχῃς κατοικῶν ἐκεῖ ποσῶς μὴ τὸ κουνήσης
Ψευδὲς πιστοποιητικὸν τὰ κάνει γάλα μέλι
Νὰ σε θαυμάζῃ ὁ ντουναῖς! Μπρὲ πῶς τὰ καταφέρει;
Που ὑπῆρξαν τὰ ὀλέθρια προσωπικά μας πάθη,
Που ἔγεννησαν τὰ μέγιστα πολιτικά μας λάθη,
Δεῖ ὢν ὁ πρῶτιστος λαὸς τὸ σῶμα καὶ τὸ πνεῦμα,
Που ὄλος ὁ κόσμος θάτρεμε εἰς ἓν του μόνον νεῦμα,
Τὴν τελευταίαν ἐφθασε βαθμίδα τῆς δουλείας
Κι' ἐν εἰκοστῶν τοῦ πληθυσμοῦ καὶ τῆς περιφερείας,
Που μία τρίχα ἔλειψε στοῦ λήξαντος ἀγῶνος
Τὸ βεῦμα πάλιν νὰ γενῇ ὁ κῆπος τοῦ κλαυθμῶνος,
Τὰ ἀποσκορακίσωμεν, καὶ τὸν ἐγωϊσμόν μας,
Που ἀπὸ τοῦ Ἀχιλλέως μας μέχρι τῶν ἡμερῶν μας,
Τὸν φθόνον, ἔπου ἐκ τῶν παλῶν τοῦ Ἀριστείδου χρόνων,
Ἀκμαῖα δισώσαμεν ἐν μέσῳ τῶν αἰώνων,
Τὰ ἀντικαταστήσωμεν διὰ προτερημάτων,
Γνησιοτάτων καθαρῶν πανελληνικωτάτων.
Καὶ φέρω ὡς παράδειγμα τὸ τοῦ Καλλιμαχτίδου
Καὶ τὸ ἀξιοθαύμαστον ἐκεῖνο τ' Ἀριστείδου,
Καὶ τὸ ἀξιολίμητον τὸ τοῦ Θεμιστοκλέους·
„Ἀκουσον μὲν πάντα ζῶν δὲ“ κι' ἐν ἄλλο πρὸ τοῦ τέλους
Τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος μας, ἐν λέγῳ ἐκ τῶν πλείστων,
Τοῦ Μικούλη, ποῦδωκε ἐνὶ τῶν ἐλαχίστων

Τὴν ἔνδοξον Ἑλλάδα του, τῷ ἀνικάνῳ Κόχραν,
Ἀφήσας τὴν ἀνήκουσαν αὐτῷ τιμὴν καὶ δόξαν,
Διὰ τὰ μὴ βλαβ' ἢ πατρίε ἐκ τῆς φιλονικίας,
Ἴπου θὰ ἠκολούθη φυσικά ἐκ τῆς ζηλοτυπίας.
Κί' ὡς ἐν ἐκ τῶν συγχρόνων μας σὰς φέρω τῶν Ἑβραίων,
Ἴπου ἐν ἀντιθέσει πρὸς ἡμᾶς, κόσμον παλιὸν καὶ νέον,
Διὰ τῆς ὁμοιοῦσας τῶν κί' ἀλληλοβοηθείας
Πραγματικῶς ὑπέταξαν ἄνευ ἐνόπλου βίας,
Καὶ ἐπ' αὐτῶν σὰς προσκαλῶ τὸν φθόνον καὶ τὴν ὕβριν,
Διαφορὰς κί' ἐγωισμὸν νὰ βίψωμεν στὴν λήθην,
Καὶ ὡς ἐν σῶμα μιὰ ψυχὴ μὲ τὴν αὐτὴν ἐλπίδα
Νὰ ὑπηρετήσ' ὅπως μπορεῖ καθεὶς μας τὴν πατρίδα,
Διότι μὲ τὴν αὐξήσειν ἐδάφους καὶ ἰσχύος
Ἐπολλαπλασιάστησαν καὶ οἱ ἐχθροὶ ἡμοίως,
Καὶ δι' αὐτὸ ὀφείλομεν ν' ἀδελφοποιηθῶμεν
Καὶ εἰς τὸ πλευρὸν τῆς προσφιλοῦς μητρὸς μας νὰ ταχθῶμεν,
Δι' ἔργων ν' ἀποδείξωμεν τὸ ὄνομα Ἑλλήνων,
Ὅτι ἀξίως φέρομεν καὶ ἡμεῖα γόνου ἐκείνων,
Ἴπου μᾶς τὸ κληροδότησαν ὡς προῖκα ζηλευμένη,
Ἴπου μᾶς ζηλεύει καὶ φθονεῖ ἢ πᾶσα ἢ οἰκουμένη.
Καὶ πρῶτος ἔρχομαι ἐγὼ μὲ τῆς ἐλπίδος τὸν κλώνον,
Τὸ σύμβολον τῆς παύσεως ἐριδῶν καὶ ἀγώνων,
Ἐάν τυχόν, ὡς ἄνθρωπος κί' ἁμαρτωλὸς προσέτι,
Εἰς τὸ μακρὸν διάστημα σαράντα σχεδὸν ἔτη,
Δι' ἔργου, λόγου, ἢ ἐν νῷ ἐπίκρανα κανένα
Ζητῶν συγγνώμην, ὡς κί' ἐγὼ συγχώρησα καθενα,
Κί' εὐχόμενος νὰ εἰσακουσθῇ ἡ ἐθνικὴ εὐχή μου,
Κί' ἐκεῖ ἴπου εἶν ἀδύνατον νὰ φθάσῃ ἡ φωνὴ μου,
Καὶ πρὸ παντὸς ἔς τοὺς ἀρχηγούς τοῦ ἀνιόντος κράτους,
Πάντας αὐτοῦ τοὺς λειτουργούς μικροὺς τε καὶ μεγάλους,

Καὶ τὴν προσνούσαν ἡμῖν 'κατονταετηρίδα
 Σ τὴν Πόλιν νὰ ἐορτάσωμεν καὶ ἔς τὴν Ἀγίασοφία,
 Καὶ ὁ θεὸς μας εὐμενῆς νὰ μείνῃ, ὅπως ἦτο,
 Ἄς κράξωμεν ἢ ἐνδοξος, γλυκεῖα πατρὶς μας „ζήτω!“

Πρὸς τοὺς ἄλλοις ἤκουσα περὶ τοῦ ἄνω ποιήματος καὶ τὴν κρίσιν,
 ὅτι τοῦτο πολὺ βενιζελίζει.*) Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἀπλή αὕτη παρατήρησις εἶναι
 καὶ ὁ πρόδρομος τῆς μελλούσης κρίσεως, εἰς ἣν, ὡς πᾶν βιβλίον, θὰ
 ὑποβληθῇ καὶ τὸ ταπεινὸν μου τοῦτο πόνημα, ἐπιτρέφόν μοι, φίλε ἀνα-
 γνώστα, ἐν συντόμῳ τὰ ἑξῆς·

Διηγούνται, ὅτι ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας Λουδοβίκος ὁ XIV παίζων
 ποτὲ ζατρίκιον μετὰ τινος εὐνοουμένου στρατηγοῦ του περιήλθεν εἰς
 διαφωνίαν πρὸς αὐτὸν καὶ ἀπειθυνθεὶς πρὸς τινά ἕτερον, τὴν στιγμὴν
 ἐκείνην παρουσιασθέντα στρατηγόν του εἶπε· „σε καλὴ ὥρα ἦλθες νὰ
 μὰς λύσῃς καὶ μίαν διαφωνίαν“. Ὁ στρατηγὸς ἀπαντᾷ πρὸς τὸν βα-
 σιλέα· σὺ ἔχεις ἄδικον. Ὁ βασιλεὺς ἀποκρίνεται· Μά! Κύριε ἐλέησον·
 πῶς ἐκφέρεις γνώμη, προτοῦ ἀκούσῃς περὶ τίνος πρόκειται· ὁ στρατηγὸς
 ἀνταπαντᾷ· „τὸ νὰ τολμᾷ θνητὸς τις νὰ διαφωνῇ πρὸς Λουδοβίκον
 τὸν XIV σημαίνει, ὅτι εὐρίσκεται ἐν τῇ δικαίῳ του“. Κατ'ἀλαβε λοιπὸν
 τῶρα· Τὸ νὰ τολμᾷ ὁ Βενιζέλος νὰ ἐπιβάλλεται εἰς τὸν Ἑλληνικὸν
 λαόν, ὅστις τοσάκις ἀσπλος γυμνὸς καὶ πεινασμένος ἔθραυσε τὰ δεσμά
 τῶν τυράννων του σημαίνει, ὅτι ἐν τῇ ἐπιδιώξει τῶν μεγίστων συμφε-
 ρόντων τοῦ ἔθνους, εὐρίσκεται ἐν πληρεστάτῳ δικαίῳ, τὸ ὅποιον, ὡς
 καὶ οἱ μέγιστοι πολιτικοὶ τοῦ κόσμου, μὴ ἐξαιρουμένων οὐδ' αὐτῶν τῶν
 ἑθρῶν μας, ἀναγνωρίζει ἐν τῇ βάθει τῆς ψυχῆς του ὀδύκληρος ὁ
 Ἑλληνικὸς λαός, μετὰ τοῦ ὁποίου θὰ ἐξακαλουθῶ καὶ ἐγὼ νὰ τιμῶ καὶ
 λατρεύω τὸν μέγιστον πολιτικόν μας, ἕως ὅτου μοι ἀποδείξῃ, φίλε
 ἀναγνώστα, ὅτι σὺ ἢ ἄλλος τις εἶναι ἀνώτερος αὐτοῦ, ὅποτε σὺ μόνον ἐγὼ
 καὶ ὁ Ἑλληνικὸς λαός θὰ στραφῶμεν πρὸς αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ Βενιζέλος
 θὰ παραχωρήσῃ τὴν θέσιν του εἰς αὐτὸν ἐπ' ἀγαθῶ τῆς πατρίδος καὶ
 ἐν τῇ πεποιθήσει ταύτῃ ἀναφωνῶ μετὰ σοῦ τὸ nun Gott befohlen.

*) Μετὰ μεγίστης μου ψυχικῆς ἰκανοποιήσεως ἠσθάνθη τὴν διαφορὰν
 τοῦ βενιζελίζειν τοῦ 1918 καὶ τοῦ νῦν, καθόσον εἰς ἐκεῖνο μὲν κακῶς
 ἀπεδόθη μοι κομματισμός, ἐνθ' καὶ εἰς ἐκεῖνο καὶ εἰς τοῦτο ἡ ἀληθὴς αὐτοῦ
 ἔννοια εἶναι, ἡ τῆς ἐργασίας, τάξεως, δικαιοσύνης, προόδου καὶ τοῦ ἔθνικοῦ
 μεγαλείου, ἐφ' ᾧ ἀναφωνῶ καὶ ἐγὼ μεθ' ὄλου τοῦ ἔθνους τὸ BENIZELOS
 ZHTΩ.